

Становище

относно кандидатурата на доц. д-р Георги Вълчев
във връзка с участието му в конкурс за заемане на академична длъжност
„професор” по ПН 3.1. Социология, антропология и науки за културата
(Теория и история на културата. История на българската култура XV – XIX
век и културно наследство (публични политики, мениджмънт и
социализация)), публикуван в *Държавен вестник* 35/18.04.2023 г.
от проф. д-р Амелия Личева, СУ „Св. Кл. Охридски“, катедра „Теория на
литературата“

Доц. д-р Георги Вълчев е единствен кандидат в обявения конкурс за професор по ПН 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Теория и история на културата. История на българската култура XV – XIX век и културно наследство (публични политики, мениджмънт и социализация)), публикуван в *Държавен вестник* 35/18.04.2023 г. Всички документи на кандидата са изрядни, той отговаря на минималните държавни изисквания за „професор“, а и ги надхвърля.

Доц. Вълчев предлага за участие в конкурса две монографии и 11 статии и студии с разнообразна тематика, публикувани на български или английски език в реномирани издания, част от които с импакт фактор. Подчертавам тематичното многообразие на текстовете, защото то говори както за широките интереси на автора, така и за големия културологичен обхват на работата му – от музейното дело и регионалните политики през употребите на историята и историческите личности до темата за културното наследство и пресечните му точки с образователните политики, с културните политики, с

настоящото, вкл. с темата за пандемията. Като фокусът винаги е преплитането на минало и настояще и възможността да се обясни последното с аналитичен ключ, стъпващ на познанието и историческите реконструкции. И, разбира се, като цяло статиите допълват и обогатяват това, което наричаме история на българската култура.

Ако има нещо обаче, което е водещо във всички текстове на доц. Вълчев, независимо от тематичния фокус, то това е слабо развитата както и сам той отчита, проблематика за символните употреби на историята в развитието на българската култура, върху която те се концентрират. Тя е слабо развита, защото изисква по-комплексна експертиза, каквато Георги Вълчев притежава, а именно – знания в сферата на историзма и културологията, но и работа с литературни и изкуствоведски текстове, анализ на изобразителното изкуство от съответния период, на медиите, но и на документи и архиви. Иначе казано, стъпва се на един много широк интердисциплинарен подход и в това е голямата сила на предлаганите работи, а и изобщо на подхода на автора.

Както изисква процедурата, доц. Георги Вълчев предлага хабилитационен труд и отгук-нататък в становището си, ще се съсредоточа именно върху него. Трудът е със заглавие „ИСТОРИЯТА И НЕЙНИТЕ ОБЩЕСТВЕНИ УПОТРЕБИ. КУЛТУРНИ И ПОЛИТИЧЕСКИ УПОТРЕБИ НА БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ ОТ ВЪЗРАЖДАНЕТО ДО КРАЯ НА ПЪРВАТА СВЕТОВНА ВОЙНА“.

Преди да се опитам набързо да посоча основните достойнства на работата, искам да акцентирам върху нейната навременност, защото книгата се появява в един контекст, който изключително силно се нуждае от такъв тип просветителски - в най-добрия смисъл на думата, работи.

В ситуация, когато вървят опити за развихряне на национализмите, пренаписване на историята, заиграване с темата за идентичността и провокирането на редица конфликти, труд като този, може да се окаже наместващ по много линии – да покаже генезиса на тези процеси в българското общество, митологизациите, присвояванията и употребите на миналото с оглед на политически цели, обществени настроения и нагласи, и не на последно място – да обясни защо имаме определени култове, защо са важни някои места на памет, как са се произвели и доколко автентични са някои народопсихологически обяснения. И не на последно място – да подпомогне набора от гъвкави идентичности, през които може да се конструира националната.

На второ място, трудът е изключително важен с опита си да се вклинява в по-маргинални теми, в онова, което по Фуко бихме нарекли „малки истории“, в проблематизациите, сгъвките, зеговете, в алогичността, ако щете. Той не се интересува от общовалидните големи разкази, на него му е важно онова от миналото, което излиза отвъд официалния академичен исторически разказ. Затова и строейки своите разкази, трудът стъпва и на литературата, на изобразителното изкуство, а опре ли до исторически текстове ги чете в духа на Новия историзъм, с идеята, че документите и свидетелствата са като фикционалните текстове и езикът е не по-малко важен източник от голия факт. С други думи, това е работа, която сблъсква различни интерпретации, защото знае, че за разбирането на миналото е не по-малко важно и как го разказваме и какъв обяснителен потенциал му налагаме.

Това води и до третия много съществен принос – работата на доц. Георги Вълчев е модерна, защото е интердисциплинарна, защото мисли историята през езика, защото напластява интерпретации, защото акцентира върху

употребите на миналото и конструирането му чрез всякакъв тип текстове, не само исторически.

И най-сетне, много важен е самият времеви отрязък, който се анализира, защото в него – както посочва авторът – „се създават двата основни разказа за миналото на българите – този, за блестящата ни средновековна държавна традиция и другия, за героичното време на Възраждането, които доминират и до днес в процесите, изграждащи българската национална идентичност“.

Като литератор мога да добавя и още един принос, четенето на основополагащи за литературната история автори като Паисий, Раковски, Иван Вазов и Захари Стоянов през призмата и битието им на автори на исторически наративи и на добре обмислени проекти за миналото. Неслучайно стъпвайки върху постиженията на труда в тази посока, няма как да мислим нито литературата, нито историята без да държим сметка за общите политически процеси, които протичат по време на периодите, както и за културния контекст, в който те се полагат.

И най-сетне, трудът е много ценен и с отбелязването на сложните отношения с Русия, вторичните героизации, наслагването на места на памет, които трябва да обслужват конюнктурата, да компенсират имперските настроения и пр., все знания, от което съвремието ни остро се нуждае.

Всички предложени трудове, с които доц. Вълчев участва в конкурса са авторски, оригинални и никъде не се констатира плагиатство.

Като имам предвид нестандартността на идеите на доц. Георги Вълчев, сериозния и задълбочен начин, по който ги мотивира и отстоява, изключителната му ерудираност и авторитетността на написаното от него, както и цялостната му дейност на обичан и уважаван университетски

преподавател, убедено подкрепям да му бъде присъдено академичното звание „професор“ по ПН 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Теория и история на културата. История на българската култура XV – XIX век и културно наследство (публични политики, мениджмънт и социализация)).

3.08.2023 г

Проф. дфн Амелия Личева